Ч. 142 (14.391). Львів, субота 27. червня 1936. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 504.060, 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 . Піврічно 30·00 . Річно 60·00 .
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41. Друкарні: 229-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

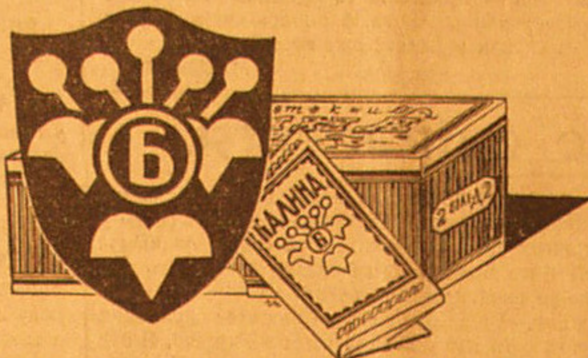

Загальні Збори

„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ"

Дня 29. VI. ц. р. (в понеділок) відбудуться Заг. Збори „Народної Торговлі" год. 10. рано в салі „Сокола-Батька" у Львові, при вул. Руській ч. 20. Право участи мають правні особи через своїх повновласників, фізичні особи через уповажнених. Статутове оголошення Зборів уміщено в ч. 24. Госп. Кооп. Часописі.

Богослуження відбудеться в понеділок год. 8. рано в церкві св. Спаса при вул. Краківській.

2185 2—2

Великі зміни в адміністрації Сх. Галичини.

В останніх двох днях прийшло кілька змін на чільних становищах у державній адміністрації в Галичині.

І так львівський віцевоєвода п. Марійян Сохацький перенесений до Новогрудка на те саме становище. У Львові залишився віцевоєвода п. Сиска, одночасно начальник суспільно-політичного виділу (виділу безпеки). Б. начальник того виділу п. Самбор, був спершу перенесений до Білостоку, але остаточно перейшов до Станиславова, де перебував на тім становищі раніше.

Однак найбільшою сенсацією стало раптове звільнення станиславівського воєводи Мечислава Старжинського, колишнього нач. виділу безпеки у Львові, потім віцевоєводи поморського, який ледви які два місяці тому дістав призначення до Станиславова. Нинішній „Век Нови" подає причини тієї димісії в той спосіб:

„...Показується, що після останніх подій у Стрию премієр, одночасно міністер внутр. справ Складковський поручив воєводі перевести реорганізацію служби безпеки на терені станиславівського воєвідства. Швидко потім приїхала інспекційна комісія міністерства внутр. справ, яка ствердила, що воєвода не застосувався до інструкцій і перевів реорганізацію служби безпеки на трохи інших засадах, ніж це передбачувалось у розпорядку міністра. Тому премієр візвав воєводу Старжинського до Варшави та негайно звільнив його з посади. Одночасно вислано до Станиславова п. Савіцького (б. нач. виділу безпеки у міністерстві внутрішніх справ — прим. Ред.), який має перевести наказану реорганізацію служби безпеки. Коли це станеться, прийде номінація воєводи".

Одночасно ендецький „Львовскі Дзенік Народови" подає таку поголоску:

„Серія змін на терені східногалицьких (всх.-малоп.) воєвідств ще не закінчена. М. ін. кажеться про близьке перенесення у стан спочинку одного з воєводів, якого місце мала би зайняти чільна індивідуальність з „полковницького" табору. Кажеться також про зміну на іншому важнішому становищі, але в цьому випадку треба стриматись до часу офіціяльного вияснення поголосок."

Інтереси Анґлії та Франції природні і нерозривні.

ПОГЛЯД АНҐЛ. МІНІСТРА ВОЄННИХ СПРАВ.

На бенкеті французько-британського товариства в Парижі, анґлійський міністер військових справ Даф Коппер сказав промову, на яку політична преса звертає велику увагу. Хід думок цієї промови такий: Англьо-французька дружба це не справа почувань або довільного добору, тільки життєва необхідність. Анґлія взяла участь у світовій війні 1914. в обороні своїх сутніх інтересів. Вона не може вибирати собі у закордонній політиці союзників по вподобі, а мусить рахуватись із фактами. Треба пригадати собі слова Болдуїна: „Наші кордони — на Рейні". Анґлію єднають із Францією спільні ідеали мира та свободи. Вони обі вірять у свободу і надалі, хоч цією свободою сьогодні так нехтують в Европі. Поширювані серед молодого покоління гасла, буцімто війна це природна людська стихія — суперечить культурним поглядам Франції та Анґлії, які мусять спільно боронити західно-европейську культуру та підтримувати солідарно свою дружбу

Хто матиме контролю над Дарданелями.

ЛЬОНДОН, 26. 6. ПАТ. У швайцарському містечку Монтре радить міжнародня конференція у справі Дарданелів. Вона ще незакінчена тому, що ріжні проекти мусить розглянути окрема комісія. На цій конференції виступив дуже активно совітський представник Літвінов, домагаючись спеціяльних привілеїв для Совітського Союзу, а саме — необмеженого переїзду для совітських кораблів, з тим, що переїзд для суден інших держав повинен бути обмежений. Його підтримував французький делеґат, а проти цього виступав енергійно делеґат Японії. Туреччина поставила внесок, щоб вона могла давати дозвіл на переїзд воєнних кораблів через Дарданелі. Анґлія дивиться на цю справу у звязку із свободою на Чорному Морі, яке належить виключно до Совітів. Давніше Чорне Море було свобідне. Коли Совіти будуть будувати нові кораблі на Чорному Морі і будуть висилати їх на Середземне Море, то цим можуть нарушити морську рівновагу. Анґлія не хоче збільшувати морського зброєння і покищо стримується від свого погляду про турецький та совітський внесок.

Українська сензація у Женеві і московська провокація.

Женева, дня 23. червня 1936.

Женевська преса має „українську сензацію", якої симптоматичне значіння сягає далеко поза межі Швайцарії. Значіння це сама женевська преса розуміє лише частинно. „Трібюн де Женев" з 22. червня пише про „шпіонську справу, в якій викрито руку ГПУ". Сама судова справа, що тягнеться вже від березня ц. р., представляється так. З трьох арештованих головою розвідки був австрієць Нордман, його підручними були — другий австрієць Штрайн та банковий службовець, швайцарець Жан Ернест Пляйк. Цей останній слідкував за віллею на Шмен де ля Гранс, де мешкала родина полковника Евгена Коновальця, і дістав за це 600 фр. Перед слідчим суддею Норманд та Пляйк намагалися виправдатись тим, що полк. Е. Коновалець нібито готував атентат на совітську делєґацію при Лізі Націй. Пляйк заявив, що він комуніст. Оборонець всіх трьох, Дікер, є відомим прихильником Москви і боронить підсудних арґументом, що вони мали „патріотичне" бажання заощадити Швайцарії другу аферу Воровського (мовляв: що було би, якби на швайцарській землі згинув з рук українських терористів Літвинов. Вавах?!) Пляйка звільнили покищо за кавцією 10.000 франків, але справа цим ще не скінчена.

Місцевий соціялістично-большевицький дневник „Ле Травай" обурюється, що федеральний уряд продовжив дозвіл на побут полк. Коновальця у Швайцарії до 1. липня для ліквідації його особистих справ. Інша швайцарська та деяка частина французької преси обурюється з приводу того, що большевицькі агенти мають змогу провадити свою акцію в межах Швайцарії. Перший причинився до викриття цієї акції властиво відомий французький щоденник „Ле Жур", якого кореспондент мав нагоду запізнатися у Штрасбурзі з актами судової справи проти відомого московського агента Еберляйна, арештованого за уряду Лявалля та пущеного на вільну стопу в останнім часі. З цих актів виявилося, що в Женеві існує філія большевицької акції, якої центр перебуває у Франції. Відтак цією справою зайнявся поважний французький щоденник „Же сюї парту" („Я є скрізь") і нарешті нею занявся й швайцарський федеральний уряд.

Судове вияснення справи українці можуть лише витати, бо воно ударемнило провокаційну

Присилайте передплату!

московську акцію, спрямовану зовсім не проти особи полк. Коновальця та членів його націоналістичної організації, бо вони запевне цікавлять московський уряд дуже мало, а проти цілої **української справи** в Европі. Московські органи в Европі знають дуже добре, що ніякого атентату проти них ОУН в ніякій чужій державі ніколи не готувала й не готує, коли ж московські агенти готували провокаційну імпрезу в цім напрямі, то робилося це для того, щоб в сучасний поважний політичний момент скомпромітувати українську справу, представивши її на інтернаціональнім терені справою терористичною і нелегальною. Московські агенти хотіли вбити одним каменем двох заяців: спонукати уряд Блюма до репресій проти української еміграції та одночасно позбавити українців права азилю в Швайцарії. Що для цього вони зловжили побутом полк. Коновальця і його родини у Швайцарії, річ зовсім зрозуміла. Але методи поборювання української акції московським урядом на міжнароднім терені старі, одноманітні, отже з політичного погляду досить убогі, тому й мету свою вони осягають в дуже незначній мірі. Уперта українська інформаційна робота в Европі не пропала даремне, до тогож зацікавлення українською справою в Европі настільки поважне, що чільним політикам і пресі вже відомо, хто дійсно українську націю заступає і до чого ця нація прямує. Нові напади московських агентів і услужної Москві преси в Европі на українців викликали й належну оборону наших приятелів та прихильної нам преси. Провокація, як засіб поборювання української справи в Европі вже не вистарчає.

М. Данько.

ЯПОНСЬКІ КОРАБЛІ НА КИТАЙСЬКИХ ВОДАХ?

Англійська преса передає вістки з Китаю, що 16 японських воєнних кораблів находиться у Пангво. Китайці дуже побоюються, щоб така велика воєнна маринарка у цьому місці не означала якихось ворожих намірів.

ДЛЯ ЗЛУКИ ЄГИПТУ З ЕВРОПОЮ.

АЛЕКСАНДРІЯ, 26. 6. ПАТ. Міністерство комунікації приготовляє проєкт, щоб завести нову летунську лінію, що давала би змогу тричі в тиждень для постійних переїздів. Літаки, що виїжджають з Каїро зупинялись би у Відні, Берліні, Парижі та Льондоні.

ЕСПАНІЯ ХОЧЕ СПІВПРАЦІ З ФРАНЦІЄЮ.

ПАРИЖ, 26. 6. ПАТ. Еспанський міністер закордонних справ Бароха мав розмови із французькими міністрами у Парижі підчас своєї подорожі до Женеви. Впевняють, що дійшло до порозуміння між обома державами для близької співпраці. Говорили теж про справи Марока, щоб розмежувати впливи.

СТРАЙКИ У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 26. 6. ПАТ. Французькі моряки змінюють свій страйк. У доках Сен-Дені, де 300 робітників направляє кораблі, праця припинена. Над галею, де працюють, розмаяний червоний прапор; варштати в їх руках. У Марсейлі моряки не вернулись до праці, хоч корабельні товариства годяться на умови страйкарів. Страйкують теж портові робітники в Орані (Півн. Африка).

У департаменті Сени вернулось до праці 10.000 робітників; страйкує ще 9.000. Робітники газівні у Брест та трамваєвики у Тульоні вернулись до праці. Зате у Шамбері почало страйк нових 2000 робітників і металюргії. Разом у Франції страйкує ще 156.000 осіб.

Чесько-німецьке співжиття.

Прага, червень 1936.

Свого часу в цілому циклі дописів „Німці в Чехословаччині“ ми мали нагоду подати нашим читачам доволі докладний огляд історичного розвитку чесько-німецького питання та проаналізувати співжиття обох народів у площині відношення народу панівного до т. зв. національної меншини, отже моментів, які через свою аналогію мають величезне значіння і для нас, українців.

Сьогодні хочемо знову познайомити наших читачів з поглядами самого голови відродженої чехословацької держави, президента д-ра Е. Бенеша на чесько-німецьке співжиття, співжиття двох народів, що століттями живуть побіч себе й нині опинились у рямках одної й тої самої держави. Будуть це зовсім коротенькі, але разом з цим і дуже замітні виїмки з промов през. Бенеша, з якими він звертався до німецького населення в часі своєї кільканденної поїздки по Мораві.

Зараз після повороту з Букарешту през. Бенеш виїхав на Мораву. Була це перша його подорож по державі в ролі голови держави. І здається, що не без значіння в цій поїздці той момент, що для такої першої своєї поїздки през. Бенеш вибрав якраз ту частину Чехословаччини, яку всуміш замешкують оба народи: чехи і німці.

Поїздка тривала кілька днів і мала наскрізь діловий характер. През. Бенеш відвідав цілий ряд місцевостей, приняв велике число ріжних приріжних делегацій, торкнувся цілої низки політичних, адміністраційних, економічних та культурних питань, а на одному із чолових місць між ними було теж важливе питання чесько-німецького співжиття у границях чехословацької держави. Цього питання торкнувся през. Бенеш в цілому ряді промов, які він сказав у відповідь на привітання від німецького населення. Треба тут теж зазначити й той момент, що всі ці свої промови до німців през. Бенеш виголосив *у німецькій мові*.

Між іншим през. Бенеш сказав таке:

„Політика — *добра політика* — це перш усього добра співпраця людей. Знову ж співпраця, це добрий поділ праці, а добрий поділ праці це взаємна льояльність, чесність і — добросердність, взаємне довіря і людяність. Це основні засади праці президента-визвольника Масарика й ними я хочу руководитись. Як президент держави я однаково близький і чехословакам і німцям. З обома народами працюю льояльно і по приятельськи і таку працю вважаю першою основою всякої успішної політики в державі. Наша самостійна держава мусить дати спокій, безпеку, рівне право і справедливість всім її громадянам“.

Або таке:

„Тішуся, коли бачу льояльну і тісну співпрацю обох народів. Це одинокий доцільний засіб здорової політики у національно-мішаній країні, це основна передумова надійного господарського і культурного розвитку і моральної сили держави... Наша держава це демократична держава і такою вона останеться, і цим сказане все те, чого потрібно для збереження національної справедливости в нашій державі.

В іншому місці през. Бенеш говорив знову так:

„Я глибоко переконаний, що взаємний респект для переконань і народности другого це основа нашої демократії і тому хай так у нашій державі останеться і на майбутнє. Не знаю у політиці дволичности, неясности, непевности, т. зв. тактичної гри, бо це все можна пояснювати, як хто хоче. Не терплю теж недовіря, бо воно дуже часто є те саме, що страх і безсилля. Ви жадаєте від мене, панове, довіря до німців. Відповідаю вам на це, як муж до мужів, як людина, яка має відвагу дивитися дійсности просто і відважно в очі. Моє відношення до німців нашої держави є перш усього людське; німці є моїми співгромадянами, це люди, з якими я співчуваю в горю і радію у хвилинах їхнього щастя. *Маю довіря до німців і вірю, що між німцями і чехами мусить і то вже швидко прийти до остаточного політичного порозуміння.* Я постійно працюю над зреалізуванням цього і вірю теж у повний успіх цієї праці. Я свідомий того, що від *щоденного тісного співжиття обох народів можна більше сподіватися, ніж від абстрактної політики. Нам треба менше політичної ідеольогії, а більше позитивної праці.* Маймо відвагу сказати собі взаємно отверто, що по обох сторонах не лише можна, але й мусимо дещо направити. Я прихильник того справедливого погляду, що наші німці мусять у чехословацькій державі мати все те, чого потребують для свого культурного і господарського розвитку“.

Промовляючи до чеських і німецьких високошкільних професорів і студентів, през. Бенеш між іншим сказав:

„Наука це правда, простолінійність, чесність. Наука є відважна, прямa, характерна, а при цьому людяна, толерантна і обєктивна, бо свідома своєї релятивности і своїх недостач. І тому то вона така гарна і тому теж мужі науки повинні би в нашій державі стояти на чолі людяного, толерантного і всеобіймаючого порозуміння і співпраці. Наша держава мусить вибитися на найкультурнішу державу в Західній Европі. Цим вона теж закріпить своє майбутнє а в цьому я раxую на вас усіх, шановні товариші чеські і німецькі і на тебе, чеська і німецька молоде“.

Так говорив голова чехословацької держави про чесько-німецьке співжиття. Достойно, розумно, а для нас ще й цікаво.

М—н.

Українці і світова вистава в Нью-йорку.

Вівторок, 8. червня ц. р. на доручення Обєднання Українських Організацій відбув д-р С. Демидчук конференцію в бюрах світової вистави, що має відбутися в Ню Йорку в 1939. р. Предметом конференції була справа участи українців у виставі з окремим павільоном. Розмову вів полк. Бел, що був управителем відділу для концесій на виставі в Шікаґо.

Полк. Бел подав такі тимчасові інформації: Участь чужинців, незаступлених офіціяльно своєю державою, підпадає під відділ так званих концесій. Може бути концесія дана на окремі павільони, що їх називається „селом“ („виледж“) для зображення культури якогось краю чи народу. Тому, що таких проєктів не фінансує держава, підприємці мусять рахувати на свої сили. Щоб така концесія оплатилася, вони мусять у своїм відділі мати буфет, чи навіть ресторан, побирати від гостей якусь вступну оплату, продавати деякі предмети і т. п. Тому такий відділ набирає характеру підприємства й управа вистави мусить рахувати за виназм ґрунту.

Та не зважаючи на те, управа вистави, маючи досвід із вистави в Шікаґо, прийшла до висновку, що не можна давати нерозбірчиво дозвіл на будову таких павільонів, що підходять під відділ концесій. Пол. Бел думає, що комісія, яка буде розглядати зголошення на такі павільони, візьме під увагу в першу чергу фінансові сили, якими якась національна група розпоряджає. Значить, чи та група зможе сфінансувати відповідний проєкт, щоб не стати в половині праці і щоб витримати на виставі до кінця. Дуже важним буде самий проєкт з артистичного боку, представлений відповідним архітектом. Проєкт павільону чи низки павільонів у виді „села“ повинен бути окрасою вистави. А вкінці, а це теж важне, чи такий павільон стягне відповідну масу людей на виставу, щоб і комітет вистави міг мати з цього якусь користь.

Тому, що земля під ріжні концесії буде готова щойно весною 1937. р., щойно тоді буде час вносити і розглядати проєкти таких павільонів. Комісія застерігає собі право відкинути проєкт на підставі одного із вище згаданих застережень і тоді дана група не може мати спромоги будувати свій павільон. Перед весною 1937. р. не можна з управою вистави говорити про якісь ближчі сляни концесій, бо ще не буде готовий ґрунт під виставу.

Ліґа Націй стоїть перед абісинською справою.

У Женеві почались наради невтральних держав у справі Абісинії, під проводом данського міністра закорд. справ. Покищо обмежились до виміни думок. Арґентина поставила внесок, щоб розглянути справу анексії Абісинії.

Абісинське посольство в Льондоні оголосило комунікат, що англ. уряд шанує постанови Ліґи Націй і не визнає італійської анексії.

Французькі міродатні кола висловлюють думку, що англ. міністер закорд. справ збереже у Женеві вижидальне становище. Англія хотіла би оминути питання щодо окупованих Італією нових територій і хотіла би відложити до вересня справу ревізії статутів Ліґи Націй.

ОДИН ЗАКЛИК.

В справі будови памятника на вояцькому цвинтарі в Йозефові.

Як бувший йозефівський таборит, хочу поділитися з іншими бувшими таборитами враженням, яке на мене зробив заклик комітету для поставлення памятника на цвинтарі в Йозефові на Чехословаччині на могилах наших колишніх товаришів. При цьому хочу до цього заклику докинути декілька своїх думок і проектів.

Не знаю, чи це сентиментальність, чи сила споминів старого вояки і колишнього стрільця-скитальця, але враження це дуже сильне. Нема майже дня, щоб наша краєва чи еміграційна преса не принесла якогось заклику, але рідко коли приходиться нам читати такий заклик, як заклик йозефівського комітету. Він такий простий у цілій своїй стилістиці, а разом з цим такий достойний своєю арґументацією, що робить враження просто чогось святого. А до цього ще під цим закликом видніють лише підписи звичайних стрільців! І я гадаю, що ледви чи найдеться хоч один з бувших таборитів і хоч один з бувших товаришів зброї отсих двацяти наших борців, що сплять вічним сном на далекій чужині, який не відгукнувсяб на цей заклик і не післав би своєї, хочби і тої найменшої жертви, і таким чином не вшанував би памяти тих, що чином свого життя дійсно створили найкращу леґенду народу.

А було нас там колись у йозефівському таборі к. десять тисяч — і колиб лише половина з нас сповнила той обовязок, на який звертає нам увагу заклик, то справді на йозефівському цвинтарі станув би памятник, що був би достойним виявом пошани для наших дорогих померших і гідно зарепрезентував би нашу національну честь перед чужинцями. Але я не сумніваюся, що нас буде більше, ніж половина. Йде лише про те, щоб цю збірку перевести якнайскорше і якнайбільше зорґанізовано. Якнайскорше тому, що, як довідуюся, управа йозефівського цвинтаря задумує в найближчому вже часі випорожнити гроби наших померших, бо від поховання останнього помершого йозефівського таборита минуло вже десять літ, а за гроби на друге десятиліття ніхто не заплатив. Колиж у найближчому часі станув би на йоз. цвинтарі памятник, то тлінні останки наших померших були би зложені в одну спільну могилу під памятником. Невжеж ми допустимо до такої ганьби, щоб чужинці бачили, як ми не вміємо пошанувати тих, що добували волі свому народові?!

Щож торкається зорґанізованости збіркової акції, то я пропоную таке: Найбільше і найліпше ситуовані бувші таборити живуть у краю і тому то гро жертв мусить дати край. Щоб дійсно так сталося, мусить повстати в краю якесь тіло, якийсь комітет, який занявсяб збірковою акцією. Почин до створення такого діла повинен вийти від самих бувших таборитів. Хто перший мав би за це взятися? Все одно хто. Я назву конкретно лише кількох видніших бувших таборитів, як напр. д-ра Ів. Козака, бувшого останнього команданта табору, Вол. Войчака, бувш. секретаря Культ.-осв. Кружка, П. Будза, бувш. директора учит. семинарії в йоз. таборі, Пил. Гошовського, бувш. управителя нар. школи в йоз. таборі, К. Крушельницького, бувш. голову Т-ва „Самопоміч“ у йоз. таборі. Може вони порозумілисяб між собою і взяли ініціятиву в свої руки?

Про техніку збірки не буду вже тут говорити, бо вона може бути ріжна і булоб вже справою цього комітету вибрати такий спосіб збірки, який приніс би найкращі висліди. Але суть не в способі збирання жертв, тільки в їх складанні. Нехай лише кожний в бувших таборитів виконає свій обовязок! Хочу зробити добрий початок і складаю 5 зол. Хто черговий?

Бувший таборит.

Ще про площу „Сокола-Батька“.

Перед остаточним рішенням викупна рештуючої частини площі „Українського Городу“.

Як уже була про це в „Ділі“ згадка, в суботу 27. червня ц. р. відбудеться ще одна конференція, на якій представники наших центральних установ мають вже остаточно вирішити справу викупна рештуючої частини площі „Українського Городу“ у Львові.

На цю конференцію мають прийти представники установ з відповідними інструкціями і заняти своє остаточне становище щодо оснування пропонованої Спілки викупна площі, чи піддати інший спосіб, як придбати рештуючу частину площі „Українського Городу“.

В той чи інший спосіб справа мусить бути остаточно полагоджена. Не підлягає найменшому сумнівові, що площа „Українського Городу“ мусить в цілости залишитися в українських руках. Не можна ні на мить припустити, щоби найчільніші провідники наших центральних установ не могли найти якогось виходу з того непередбаченого положення, в якому найшлась Старшина „Сокола Батька“ щодо викупна площі. Під теперішню пору вся увага світу звернена в першій мірі на тіловиховання молоді, на гартування тіла й духа будучих оборонців батьківщини. Чи ми маємо остатись позаду?! Саме тепер українська молодь потребує якнайбільшого гарту тіла і духа. Вже під цю пору площа „Сокола Батька“ є замала. Щодня вправляють там ріжні українські руханкові і спортові т-ва. Для орієнтації подаємо, що в часі від 1911—1935 р. використовувало площу Сокола Батька 36 українських товариств, 7 наших шкіл і 9 чужих. Разом за ввесь той час відбуто там понад 410 ріжних народніх імпрез. Це найкращий покажчик, як інтенсивно площа С. Б. виконувала своє завдання. Та це було досі. А щож буде за яких 5 чи 10 літ, коли тіловиховний рух приймає щораз більші розміри?

Отже нехай не лякає нас кількадесять тисяч золотих. Вони мусять найтись. Ще сам Львів не надто напружуючись може зібрати яких 10.000 до 20.000 зол., беручи за підставу тільки 2.000 українських родин (на істнуючих ок. 20.000, коли рахувати 60.000 українських мешканців Львова), здібних бодай до мінімальних складок. А є ще наші центральні установи, наші кооперативи, приватне купецтво і промисловці і т. д. Всі мусимо доложити заходів, щоб зібрати належну суму на заплату рештуючої частини площі.

Віримо, що й самі спільники, в яких руках находиться та невикуплена частина площі С. Б., підуть на якісь уступки щодо її викупу і не будуть сильно натискати на негайну заплату всієї суми нараз, а дадуть змогу сплатити ту площу в дещо довшому речинці.

Отже ждемо на суботнїше рішення запрошених представників установ, тому, що це справа не тільки „Сокола-Батька“, а всього українського громадянства.

Загальні Збори Взаїмної Помочі Українського Вчительства.

Загальні Збори делеґатів „Товариства Взаїмна Поміч Українського Вчительства“ — відбулися в дні 26. червня ц. р. в салі „Ремісничої Палати“ — при участи 98 делеґатів з краю, заступників Округових Відділів, 98 членів-гостей, та 4 представників преси („Діло“, „Новий Час“, „Нова Зоря“, „Неділя“).

Збори відкрив голова Товариства п. Іван Лилик, згадавши у своїй промові про померших членів, яких память вшановано одномінутовою мовчанкою.

Відтак на внесення одного з членів Збори ухвалили вислати привітну телеґраму для президента Річипосполитої з нагоди 10-ліття перебування при кермі держави.

Після переведення всяких формальностей та вислухання звіту Контрольної Комісії — відбулася дискусія, яка тревала поверх 2 години. Точний звіт зі зборів подамо з технічних причин у найближчому числі.

Санаційно-консервативні суперечки.

Розбіжність поглядів на шляхи господарської політики, що істнує від часу приходу до влади мін. Квятковського між урядом та проурядовою консервативною ґрупою, найшла яскравий вияв на останньому засіданні сенату підчас дискусії над повновластями для уряду. *Сен. Гейман Ярецький*, один із промислових маґнатів, чільний член ґрупи кн. Радзівіла критикував — так само як сен. Я. Радзівіл — політику девізових обмежень, при чому завдав кілька запитів до присутнього мін. Квятковського, що мали на цілі вияснити становище уряду до його заграничних фінансових зобовязань. Присутній премієр Складковський обурився на ті запити і перервав в гострий спосіб промовцеві оклик: „Як довго будете виголошувати таку дефетистичну промову? Чи це не ганьба?“ Промовець збився з пантелику, відкликався до маршала сенату за обороною, а коли маршал Пристор мовчав, — сен. Ярецький зійшов з трибуни.

Потім *мін. Квятковський* гостро атакував консерватистів, закидаючи м. ін., що „Час“ і „Слово“, провідні їх орґани, не платять податків і що сам сен. Ярецький заявив податковому урядові свої доходи не вище, непаче якого „міністеріяльного радника“. Міністр заявив, що це було причиною, чому він недавно відмовився взяти участь в одному прийнятті у домі сен. Ярецького. Наприкінці засідання склав у цій справі заяву марш. Пристор і ще раз сен. Ярецький.

Ця справа наробила у польському політичному світі величезну сензацію. Сьогодні ґазети поміщують отвертого листа сен. Геймен-Ярецького до мін. Квятковського, в якому він опрокидує закиди фінансової натури і жадає сатисфакції.

Консервативні кола гарячково нараджуються, як поставитись до такого прилюдного „афронту“, чи зривати пакт з санацією, чи теж за кулісами ліквідувати той прикрий інцидент.

Важка ситуація консерватистів ускладнюється через збільшений вплив в урядових колах посла Стпічинського, який став неофіціяльним міністром преси й пропаґанди та має марку ворога консерватистів.

СПІЗНЕНИЙ ВОЄННИЙ КОРАБЕЛЬ.

ПАРИЖ, 26. 6. ПАТ. Французька аґенція повідомляє з Мадриду, що еспанський митний уряд найшов на англійськім кораблі „Санта Марія“ 11 скринь із скорострілами. Корабель їхав до Абісинії, але що війна скінчилась, зупинився в Кадіксі.

ЗБРОЙНЕ ПОВСТАННЯ АРАБІВ?

ЛЬОНДОН, 26. 6. ПАТ. „Ню Кронікл“ повідомляє з Єрусалиму, що араби підготовляють у Трансйорданії повстання, щоб допомогти своїм палестинським землякам. 60.000 бедуїнів хоче перейти Йордан. В Амман, столиці Трансйорданії, радило 200 шейків і вони вислали до палестинського комісаря ультимат, щоб приняв домагання палестинських арабів. Домагання ці: стримати приїзд нових жидів та заказати їм купувати землю. Англія була би у клопітному становищі, бо у Трансйорданії нема обмежень щодо купна та посідання зброї. Британська залога має там 1300 людей.

Французький сенат радить над політикою теперішнього уряду.

У французькому сенаті йшла жива дискусія над закордонною політикою нового уряду Блюма. Ґраф Де Бльоа нарікав, що Франція не відкликала протиіталійських санкцій раніше ніж Анґлія. Коли франц. уряд хоче тільки союзу з Анґлією, то нехай памятає, що Анґлія не питала Франції, коли хотіла припинити санкції. Ґр. Де Бльоа хоче дружби з Італією, але і політики, основаної на дійсности.

Голова сенатської комісії закорд. справ Береже боронив урядової політики, віруючи в її наміри загальної забезпеки та в її акцію на терені Ліґи. Не може бути миру, як довго поза Ліґою залишаються Злуч. Держави, Німеччина, Японія та Бразилія.

Сен. Лємері не має певности, чи дружба з Італією буде тривка. Ставиться критично до совітського пакту, вважаючи, що цей пакт псує Французькі сусідські відносини з Німеччиною.

Комуніст Кашен боронить, очевидячки, пакту з Совітами, вказуючи на ворожі наміри Німеччини супроти Совітів. Комуністи є за мирною політикою теперішнього уряду.

На інтерпеляції відповідав міністр закорд. справ Дельбос. Хід його думок такий: Уряд не занедбає нічого, щоб забезпечити край. Не можна сподіватись багато від теперішньої Ліґи, але треба зміцнити її статті щодо реpресійної акції тих, що хотять війни. Уряд хоче міжнароднього розброєння і покищо контролі зброєння і в Лізі Франція буде підтримувати таку політику. Між Францією і Німеччиною істнує поважний спір, зміцнений новим німецьким зброєнням. Той спір висить над цілою Европою, хоч не повинно бути розбіжностей між Францією і Німеччиною. Міністр вірить у можливість порозуміння. Щодо магомедан то франц. уряд буде завсіди стояти на традиційній вирозумілости, але хотів би мати у цій справі співробітництво Анґлії та Італії.

Сен. Мілерен уважає пояснення міністра за незадовільне. Над Европою нависла німецька небезпека.

Після відповіди Блюма, який говорив про зєднання всіх мирових сил в Европі, сенат 185 голосами проти 58 приняв таку формулу переходу до деного порядку:

„Сенат довіряє урядові, що надалі вестиме справу миру, вірний підписаним пактам, маючи на увазі забезпеку краю“.

Великий процес ОУН у Львові.

ДВАЦЯТЬДРУГИЙ ДЕНЬ ПРОЦЕСУ.

В четвер пополудні промовляло таких 4-ох оборонців: м-р Жизневський, д-р К. Паньківський, д-р С. Шевчук і д-р Ст. Шухевич. Нині подаємо хід думок з промов цих оборонців.

Промова обор. м-ра Жизневського.

На початку оборонець торкнувся впливу промови прокуратора та оборонців на переконання суддів присяглих і перейшов до закидів акту обвинувачення підс. підс. Спольському, а саме його приналежности до ОУН. Хоч підсудний і в слідстві і на процесі признав факт приналежности, то всеж таки, щоб це признання мало доказову вартість, підсудний мусів би скласти їх по надумі, розвазі і добровільно та його зізнання мусіли би бути правдиві. Цих усіх прикмет в зізнаннях підс. Спольського годі дошукатися, бо він їх часто відкликував, ці зізнання взаїмно собі суперечили і т. д. Розправа виявила, що вся діяльність підс. Спольського обмежувалася виключно до кольпортажі. Тимчасом його прокуратор за це не обвинувачує, бо на основі амнестійного закону припинено за це слідство проти підсудного. Тепер закидається йому злочин державної зради зі ст. 97 к. з. Обговоривши юридичний бік справи оборонець підкреслив, що за саму думку не карає ніякий карний закон. Ідея, щоб не знати яка протисуспільна чи протидержавна, як довго не прибере форми „намагання“, остає завжди безкарною. А чи розправа виявила, що Спольський намагався відорвати частину від цілости держави? Ні! Тому це питання присяглі судді повинні заперечити, бо підс. Спольський відпокутував за свої вчинки вже трилітнім побутом у вязниці.

Промова обор. д-ра К. Паньківського.

ПАЛКА ЛЮБОВ ДО СВОГО НАРОДУ.

На початку згадав оборонець, що його завданням, згідно з постановою закону бути речником думок і настроїв підсудного. Завданням оборонця висвітлити ціле життя, обставини, в яких жив і розвивався та виявити цей вплив середовища на вчинки і волю підсудного. Оборонець не погоджується зі становищем прокуратора, який говорив, що на мотиви нема що звертати уваги. Ні! Це становище прокуратора не є згідне з духом закону, який покликав до життя суди присяглих. Після того оборонець обговорив завдання установи присяглих суддів, які мають бути речниками думки суспільности. Це можуть присяглі судді виконати щойно тоді, коли ввійдуть у положення підсудного і збагнуть спонуки й мотиви, які керували підсудним в його діяльности. Тимбільше мусите, панове судді, зробити це в такому процесі, як цей.

На лаві підсудних засіло двадцять кілька молодих людей — українців, між ними двох, яких я бороню Ярослав Макарушка і Олександер Пашкевич.

Оба вони були членами ОУН. Ви мусите поставити собі питання: „Чому ці два хлопці, здібні, працьовиті, абсольвенти високої школи, один безпосередньо перед кінцевим іспитом, один — техніки, дослівно за кілька днів чи тижнів інжинір, другий перед останнім предметом риґорозу, що мав йому дати титул і становище лікаря, стали членами організації, хоч вона їм матеріяльно нічого не давала. Навпаки відтягала їх від їх занять, відтягала їх від спокійного життя, яке мали завдяки стараннням своїх матерей та родини, вимагала від них праці, нераз аж надміру праці, наражувала їх на небезпеки. Таж перед ними стелилося життя, може і карієра. Але вони все те покинули та пішли до орґанізації. Розправа не дала вам відповіди на це питання. Ви не чули нічого про душевні настрої цих підсудних, про впливи і враження, про окруження, серед якого вони жили та розвивалися. Ви мусите, панове судді, самі відповісти на це питання:

Це мусить бути щось велике, щось дуже велике, що спонукало цих молодих людей, стати членами цієї орґанізації. Це мусіло бути щось надмірно велике, що в нинішних часах матеріялізму казало їм служити якійсь вимріяній ідеї. Панове, мусите прийти до переконання, що це була любов до свого народу, що підсудні стали невільниками цієї великої ідеї. Вони щиро і всеціло нічого собі не застерігаючи і не заховуючи для себе, принесли себе цілих в жертву тій ідеї, яку признали за святу і цими способами, що в їх переконанню були найкращими, одинокими, бажали цю велику ідею здійснити.

І цей їх вчинок зрозуміють усі, хто знає, що були, є і будуть люди, що люблять свій нарід, що страждають і терплять за цей нарід.

Великі дослідники і кримінольоґи підчеркують цю рису політичного винуватця, високий альтруїзм у протиставленні до еґоїстичних спонук — мотивів звичайного злочину.

Оборонець на піддержання своєї тези цитує думки деяких криміналістів у цій справі.

Діяльність підсудних була випливом їх глибокого переконання, що вони роблять добре, що та їх діяльність конче потрібна не для їх особистого добра, а для добра їх суспільности, їх народу.

Їх перша свідомість безпосередньо звязана з роками будови самостійної української держави, орґанізації української армії. Їх батьки та старші брати і сестри самі активно брали участь в будові цієї української держави. Їх перша свідомість тісно звязана з днями національного відродження, весни народу, що по століттях неволі прийшов до національної свідомости, до свідомости державного народу, весни, що принесла зі собою ясну надію творення власного життя, визволення народу. І вони діти цих соняшних днів, виплекані сонцем свободи, діти цього пробудженого народу. Старші не відчувають цього так глибоко як молодь, не переживали так безпосередньо як вони. А ця весна прийшла і минула. Але в душах цієї молоді залишилась вона. І вони пішли туди, куди їм казав іти нестримний гін; пішли, бо мусіли піти.

Великий соціольоґ Ґустав Ле Бон пише так: „За одиницями, що ділають, стоять генії, стоять демони, що їх ведуть, а вони самі є тільки засобом слушних чи неслушних ідей і масової суґестії, що посувають людей, як фіґури на шахівниці. Ці самі одиниці вірять, що мають волю, одначе в дійсности находяться під примусом. Ми булиб надто дрібничкові, колиб за рухи народу робили відповідальними одиниці“.

І тому, щоб бути справедливим до людини слід зрозуміти обставини, поведінку, слід зрозуміти всі мотиви його діяльности. А хто зрозуміє — говорить народня мудрість — той не потрафить осудити.

Коли так станемо глядіти на обох підсудних, то прийдемо до висновку, що в них нема ні обективної, ні субєктивної вини. Вони продукт середовища та обставин.

Оборонець звернувся до присяглих суддів, щоб заперечили питання щодо обох підсудних. Заперечте питання про вину, бо тут нема вини, тут нема злочину з огляду на обставини і на положення краю, в якому живемо, хочби і були моменти, що, по думці писаного мертвого закону, булиб його нарушенням.

Промова обор. д-ра Ст. Шухевича.

ЗРОБИ ДРУГОМУ ВИГОДУ, СОБІ ЗРОБИШ НЕВИГОДУ.

Цю приповідку сміло можна пристосувати до підс. Феника. За малу прислугу, що її зробив в вдячности товаришеві, Феник сидить уже повних 2 і пів року у слідстві, сидить найдовше з усіх підсудних. Ніхто не вказав на нього, що він належав до ОУН. Навіть поліційні аґенти не обтяжили його. Обсервація не дала доказу на те, щоб він контактувався з людьми, підозрілими у приналежності до ОУН. Феник признався, що переносив валізу, як показалося, з запальниками і вияснив чому. Але знаємо, і це ствердив тут сам Бандера, що ОУН часто вживала до перенощення літератури, навіть зброї людей зпоза орґанізації. Не робили цього тільки в такому випадку, коли йшло про вибухові матеріяли, але цей випадок тут не заходить. Феник зробив тільки прислугу людині, яка свого часу зробила була йому прислугу. Тому оборонець просить заперечити оба питання щодо Феника.

Те саме було з підс. Зарицькою, якою послугувалася бл. п. Косівна як своєю доброю товаришкою. Бандера і Пашкевич, оба дуже характерні, зізнали, що ті особи, яким доручували провірити щонебудь, не орієнтувалися у цілях своєї розвідки. ОУН з конспіративних мотивів послуговувалася людьми зпоза орґанізації. Доказів на те, що Зарицька належала до ОУН нема ніяких, а слова обох згаданих підсудних потверджують її оборону, що ділала зовсім не знаючи, з якою метою це робить. Тому оборонець вірить, що присяглі судді заперечать оба питання щодо підс. Зарицької.

ПІДСУДНІ: Д-Р ГНАТЕВИЧ І Р. ШУХЕВИЧ НЕВИННІ.

Оборонець пригадав, що підс. д-ра Гнатевича обвинувачує прокуратор за приналежність до ОУН. в 1930 р. При кінці розправи прокуратор висунув проти підс. д-ра Гнатевича архів Сеника. Оборонці запротестували проти цього архіву, бо акти з нього не є ніякими документами. Вони навіть не є леґалізованим відписом. Далі що рядок, то одно, два, три слова „нечительне“. Таких документів ми не можемо респектувати. Коли ми це заявили, прокуратор сказав: „нажуцілі сен з фурйон і чельносцьон“. Я до прокуратора завжди був з великим поважанням. Це мій реванж на слова прокуратора.

Справу д-ра Гнатевича вже розглядали судові власти і його звільнили. Нині він знову сидить на лаві підсудних за те саме. Дійсно „тяжко не писати сатири“. Обвинувачується д-ра Гнатевича на основі зізнань Коцюмбаса. Але видно, що прокураторові замало було зізнань підс. Коцюмбаса і тому висунув акти Сеника. І щож говорять ті акти Сеника? Про 1931-ий і 1932-ий роки. Алеж за діяльність у цих роках Гнатевич не є обвинувачений! Прокуратор каже, що згадані в цих актах „Лісовик“ і „Лівик“, це орґанізаційні псевдоніми д-ра Гнатевича. Каже це на цій основі, що „Лівик“ є скороченням слова „Лісовик“, а про „Лівика“ згадано там, що мав до діла з кооперативою „Єдваб“, в якій знову мав працювати д-р Гнатевич. Це ніякі докази. Раз, що Лісовик і Лівик, це річи зовсім інші, а по друге, я просив провірити, чи є кооп. „Єдваб“ і виявилося, що

такої зовсім нема. Найкращим доказом того, що прокуратор сам не рахує на засуд д'ра Гнатевича є те, що д-р Гнатевич відповідає з вільної стопи. Оборонець вірить, що присяглі судді заперечать і це питання щодо підс. д-ра Гнатевича.

Опісля оборонець довше обговорив справу підс. Р. Шухевича. Пригадав, що як нема ніяких приписів і норм, якіб обмежували любов до матері, так нема і не буде приписів, які могли би обмежувати любов до батьківщини. Цієї любови ніхто не здусив і не здусить. І коли нпр. Шухевич сказав, що мотивом його вступлення до УВО в 1925-ім році був голос його серця — він сказав щиро. В УВО він був до 1927 р. Опісля його звязки з організацією перервалися; від того часу він не проявляв ніякої організаційної діяльности. Насувається справа з тим апокаліптичним Ксавером Брудасом. Підгайний тут признався, що це торкається його особи. Прокуратор сказав про Підгайного: шляхотний чоловік. Хоч такі слова прокуратора не можуть бути приємними для підсудного оборонець признає, що Підгайний дійсно шляхотний чоловік. Опісля оборонець спинився над закидом немовби підс. Р. Шухевич дав приказ Лемикові вбити совітського консуля. В цій справі була розправа перед наглим судом. Лемик зізнав, що кілька разів перед замахом зустрічався з „Ксаверим Брудасом" у Львові. — Тут зізнали цілком достовірні свідки, що Р. Шухевич у тому часі не був у Львові. Далі Лемик подав на розправі перед наглим судом точний опис цього „К. Брудаса": темний бльондин, низького росту, худощавий. Цікаве й те, що коли Лемик на питання прокуратора ще раз на розправі так само описав того, кого називав К. Брудасом, прокуратор відповів йому „неправда, він виглядає цілком інакше". Коли тут Лемик складав свої зізнання, прокуратор сказав м. ін. йому, що він там говорив правду, а тут ні. Але чи цей опис підходить до Р. Шухевича. Він ані не темний бльондин, росту теж йому Бог не поскупив, а „щуплістю" вже доганяє мене. Пане Бандера, — говорив далі оборонець. — Я не хочу вас обтяжувати, Ви самі дещо в цій справі сказали. Той опис можна зрештою пристосувати до багатьох людей, але ніяк до Р. Шухевича. Я на нікого підозріння не кидаю, навіть це, що я мусів сказати до п. Бандери, було мені дуже тяжко, але він сам це потвердив. Вкінці оборонець просив присяглих суддів, щоб заперечили питання у справі підс. Шухевича і щодо цього К. Брудаса і щодо приналежности до ОУН. Вже від того часу було дві, чи три амнестії. Якщоб ви стали на тому становищі, що він таки належав дальше, то прошу оправдати його з огляду на той короткий мотив, який він подав: це був приказ мого серця.

ГОСТРА ПЕРЕПАЛКА МІЖ ПРОКУРАТОРОМ ТА ОБОРОНЦЕМ.

Прок.: Не можу не відповісти з місця, бо багато річей закинено мені таких, які панове можуть зле розуміти. Не буду говорити, що тенденційно це зроблено, хоч до деякої міри так. По перше: реорґанізація боївок, чи розвязання. В акті виразно є: розвязати і підпорядкувати їх ОУН. Таке розвязання є реорґанізацією і якщо хтось перекручує, то саме той пан, який мені це закидає. Далі можливе, що я вжив слова „з фурією", але виключаю, щоби я вжив слова „з чельносцьон". Тому не на місці цей великодушний жаль у мою сторону. Цього вислову вжив я в іншому місці, коли говорив, що оборона хоче, щоб ми повірили в такі шмати, як протокол якоїсь кооперативи „Зоря", а квестіонує відписи з архіву Сеника. Так само виглядає справа з тим, що я цими актами заскочив оборону. Я не потребую заскакувати. Зрештою предсідник дав обороні ці акти, щоб переглянули. Щодо кооперативи „Єдваб", то цікаво, чому оборонець шукав дослівно за такою кооперативою, а не за кооперативою „Шовк".

Обор. д'р Ст. Шухевич: Стверджую, що слово „з такон чельносцьон" торкається квестіонування ними актів, а не квестіонування їх леґалізації. Так само докажу тим самим актом, який щойно відчитав прокуратор, що не я зміняю зізнання. П. прокуратор опустив знову речення, яке зміняє цілковито думку, а саме є сказано, що боївки мають бути розвязані і підпорядковані ОУН, бо ОУН буде працювати тільки в ідеольоґічному напрямі. Значить не реорґанізація боївок, але таки розвязання їх. Інша справа, що опісля в ОУН боєвий відділ знову відновили, але це було уже в 1932 р. Щодо кооперативи „Єдваб", то так було написано в актах Сеника. Фірми ніколи не зміняється в перекладанні на іншу мову. А що так є, то це ще один доказ на те, що навіть переклад цих актів не є точний і це ще раз підтверджує наше становище до цих актів.

Промова обор. д-ра С. Шевчука.

ВЕСЕЛИЙ НАСТРІЙ НА САЛІ.

Підс. Рачун — говорив оборонець — цей селянський хлопчина у вишиваній сорочці попав на лаву підсудних зовсім припадково. До ОУН не належав і цього навіть не говорили поліційні аґенти, слухані тут як свідки. Єдиною його провиною хіба те, що з молодечої нерозваги на прохання свого кревняка Івана Мельника прибив печатку на підсунених йому документах тотожности. Але він на хвилину уявив собі, що він війт. Тому взяв до рук печатку, яку батько виймав зза холяви і прибив її на документах тотожности. (На салі сміх і загальна веселість). Наслідок такий, що підс. Рачун попав тут на лаву підсудних. Його батька, війта, нагнали. Але це трапляється не лише війтові, це трапляється теж воєводам (знову сміх!). Зате І. Мельник, який підсунув молодому хлопцеві блянкети, ходить собі нині преспокійно на волі, ніхто його не чіпає і спокійно спить зі своєю жінкою (на салі ...). Далі оборонець вияснив, що підс. Рачун не знав, навіщо прибивав печатку ні не знав ніколи М. Цара, убивника дир. І. Бабія. Тому просить, щоб присяглі судді заперечили питання щодо вини підс. Рачуна і пустили його до рідного села, куди ввесь час линуть його думки. Ця промова, переплітана веселим гумором і дотепами, прогнала зі салі понурий настрій і залишила добре враження, що підс. Рачун дійсно невинний.

ДВАЦЯТЬТРЕТІЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

В пятницю скінчили вже промовляти останні два оборонці: **д-р В. Загайкевич і д'р В. Старосольський.** Якщо не буде репліки прокуратора та оборонців, то по останнім слові підсудних і резюме предсідника, ще в ночі з пятниці на суботу присяглі судді видадуть свій вердикт. В кожному випадку трибунал оголосить мабуть присуд уже в суботу.

Передостанній день процесу стягнув на салю багато публики, головно рідню підсудних, яка з тремтінням серця дожидає присуду.

Промова обор. д-ра В. Загайкевича.

ПРИМАНА ВЯЗНИЦІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДУ.

Зближаємося до кінця процесу і незадовго замкнуться на довгий час двері. Цей політичний і масовий процес — це ще один документ до історії цього краю. Оборонець пригадав думку проф. д-ра Етінґера, який сказав: „Коли якась одиниця нарушує норми суспільности, серед якої живе — це доказ або ненормальности устрою або доказ недомагань і хиб даної суспільности". Дивні рефлексії огортають мене — каже оборонець — коли бачу, що наше найкраще, найбільше енерґійне молоде покоління огортає примана і чар вязниці, бажання терпіти за народню справу. Це знає дуже добре польська суспільність, яка 150 літ перебувала під чужою займанщиною. Між вами поляками є велика людина, яка писала про цей чар, примару вязниці. Це людина, яка вхлинула саме історичне і психольоґічне значіння цього вязничного життя для одиниці і для суспільности. Ця людина писала: ...„150 літ історії Польщі не зробили з вязниці нічого іншого, як лише частину щоденного життя. Тоді вязниця стала сама частиною польської політичної думки. Дитина родилася неначе предистинована до розуміння і думання про вязницю". Так писав про психольоґію вязниці перший маршал Польщі Й. Пілсудський. Ця примана вязниці для поляків закінчилася з хвилиною здобуття польської держави. Нині цей чар вязниці захопив нашу суспільність, у першу чергу наше молоде покоління. І тому насуваються дуже поважні рефлексії, коли мається до діла з людьми, які вважають за свій найкращий обовязок служити батьківщині і за це йдуть до вязниці. Судова саля не розвяже того, що нуртує в цьому краю. Ні присудами, ні судовими екзекуціями не розвяжеться цієї проблеми. Зате розвяже його лише історія, яка прийде по їхніх вчинках.

З того факту, що це політичний і масовий процес, виринає знову велика небезпека. Чому? Бо основою всього, що тут на салі балакається, є національні і політичні ріжниці. Другою важною причиною є те, що тут стільки підсудних, переслухано масу свідків, згадано стільки подій у цьому масовому процесі, що дуже легко може бути знехтована, закрита засада індивідуалізації поодиноких осіб і подій.

Якщо запитаємо, що спонукало багатьох підсудних до того, що вони завернули з вигідної дороги животіння і вийшли на шлях, на якому видніють сірі мури вязниці і примари смерти, коли запитаємо про те, то знайдемо відповідь, яка неначе ясний промінь кидає гарне світло на підсудних. Ця відповідь, це ніщо інше, як велика любов до батьківщини. Це велика стихія національної ідеї, яка огорнула мозок і серце. Вона взяла у свої обійми цих людей без ніяких застережень і компромісу. Вона витиснула свій знак на їх характерах, на їх душі, вона кермує їхніми думками. В нас уже теж минули часи байронізму, часи плаксивих сентиментів і тихої любови.

Ця розправа відкриває перед нами великі моменти. Коли підсудним закидали тут конкретні вчинки, вони не признавалися, але заявляли: так! Як пригадаю собі той момент — каже оборонець — коли говорилося про атентат на совітський консулят, який мав потрясти сумлінням нашої суспільности і цілого світа, то ми почули, що розписано анкету для добровольців, бо виконання цієї мести потягало невідклично за собою кару смерти. Бо той, хто мав бути месником, не міг утікати. Він мусів заявити прилюдно: так, я це зробив з таких і таких мотивів. Це є щось величне і тяжко підходити до такого діла з цією зеленою книжечкою, з карним законом. Це щось величнього, що могла дати наша молодь. І пригадуються слова: „Jak trzeba na śmierć, idą pokolenia, jak kamienie przez Boga rzucone".

Матеріяли з польської визвольної боротьби стверджують виразно, що чим більший гнет, тим легше можна стратити моральну рівновагу.

ПРОКУРАТОР ПЕРЕБИВАЄ.

Тут встав прокуратор і заявив спокійним тоном ось що: Я вже раз просив, щоб оборонці не переводили анальоґії між польським визвольним рухом і тим, що робить ОУН. Не буду арґументувати — чому. Скажу лише, що ніяких анальоґій нема і якщо хтось намагається їх наводити, то робить це з метою пропаганди ОУН.

Оборонець звернувся до трибуналу, щоб лише предсідник згідно зі законом карної процедури виконував нагляд над оборонцями.

Предсідник по тихій нараді з вотантами звернувся до оборонця, щоб дав цьому спокій. Обор. д-р В. Загайкевич ствердив лише, що прокуратор перериває промови оборонцям у спосіб, що його не передбачує закон карної процедури.

Без дальших анальоґій — говорив далі оборонець — мусимо лише ствердити, що в часі, коли інші народи створили свої держави, нашому народові не пощастило здійснити найвищої національної ідеї. І це було причиною, що багато з цих людей кинулося до підпольної орґанізації, щоб здійснювати цю ідею. Може їх діяння суперечить постановам карного кодексу, але оборонці мають обовязок стояти на субєктивному становищі підсудних і говорити їхніми катеґоріями. Вони вибрали шлях ірраціоналізму. Оборонець пригадав, що всюди було так там, де нарід, хочби лише в минулому боровся за свою самостійність. Коли оборонець хотів подати примір з революційної боротьби італійських карбонарів, предсідник не дозволив йому.

САМОСУД МАДЯРІВ НАД БАТЬКОМ МАЩАКА.

Опісля оборонець розглянув конкретний закид приналежности до ОУН підс. Мащака, який хоче стояти мов вояк серед куль. Оборонець пригадав, що коли підс. Мащак мав 6 років, його батька порубали мадяри з 42-ма іншими невинними українцями та українками на вулиці з

Перемишлі в 1914 р. Це масове вбивство виконали озвірілі мадяри без суду, без ніякого доказу вини. Така подія може мати великий вплив на душу дитини. Згадав норвеську пісню про смерть батька на розгойданих хвилях моря, яку співає мати дитині. Хто знає, чи подібної пісні не співала мати Мащака свому синові. Підс. Мащак — говорив оборонець — признався до приналежности до ОУН і заявив, що це був його обовязок супроти свого народу. Далі признався, що був лише рядовиком в організації і до верхівки не належав. Ніяких приказів нікому не видавав. Був лише посередником між Мигалем та організацією, коли Мигаль хотів виступити з ОУН. Приказ убити бл. п. дир. І. Бабія та нарис ситуаційного пляну на бібулці видав Мигалеві Малюца, а не Мащак. І тому оборонець звернувся до присяглих суддів, щоб заперечили питання щодо підс. Мащака, бо він взагалі непричасний до участи в убивстві дир. Бабія.

НІОДНОГО ДОКАЗУ ПРО ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

З черги оборонець основно проаналізував закиди щодо підс. В. Овсяніцької і виказав, що нема ніоднісінького доказу її приналежности до ОУН. Оборонець довше спинився над життям підсудної, яка всеціло присвятила весь свій час науці в університеті, де студіювала фільософію, музикольоґію та вчилася чужих мов. У вільних хвилинах працювала в Національному Музею і витончувала свій мистецький талант, щоб у цій ділянці працювати на користь і славу своєї батьківщини, України. Обговоривши суперечні зізнання підс. Мигеля, який лише у слідстві обтяжив підс. Овсяніцьку а на обох розправах відкликав ці свої зізнання і неясні зізнання підс. Зарицької оборонець виказав, що Овсяніцька є лише гарячою патріоткою і ніякої вини за собою не має. Тому присяглі судді рішуче повинні заперечити її приналежність до ОУН, бо на основі зізнань Мигаля не можна навіть підозрівати, а не то дискутувати про приналежність Овсяніцької до ОУН. Вкінці оборонець виказав, що нема теж ніякого доказу, щоб підс. Овсяніцька слідкувала за ком. Кособудським і щоб повідомляла про це своїх зверхників. А що Овсяніцька переходила колись вул. Казимирівською, не є ніяким доказом її вини. Тому звернувся теж до присяглих суддів, щоб заперечили і це питання.

Свою, дійсно гарну двогодинну промову, яка зробила враження на суддів і на присутніх, закінчив оборонець цитатом з писань марш. Пілсудського про вплив вязниці на формування політичної думки.

Опісля прегарну промову виголосив останній оборонець *д-р В. Старосольський*, яку з технічних причин подамо щойно завтра. Слід лише згадати, що обом оборонцям, які промовляли в пятницю, ґратулював навіть прокуратор. Промови всіх 10-ох попередніх оборонців залишили теж незатерте враження не лише між публикою, але теж між суддями, які дуже уважливо прислухувались до цих промов. Оборонці основно опанували безліч фактів та обширний матеріял і по влучній аналізі закидів, які торкалися поодиноких підсудних, опрокинули багато закидів прокуратора.

Додатні зміни у пляні Державної Льотерії.

По скінченні у травні четвертої кляси трицятьпятої Державної Льотерії, яку завершила головна вигра в сумі мільона золотих (який дістався саме до рук людей, що живуть з тяжкої праці), почалась в червні трицятьшеста Льотерія. Не буде зайве пригадати її плян і роздумати над тими виглядами виграної, які дає вона грачам. Засаднича лінія пляну, що почалася у 26-ій і розвинена у 32-ій Льотерії не змінена й на майбутнє. Задержано поділ на чотири кляси, а головна вигра міліон золотих лишається і на далі. Висота і кількість поодиноких вигр у перших трьох клясах є подібна до минулої Льотерії. Також нема ріжниці між великими сумами у кожній з тих кляс.

Зате досить великі зміни зайшли у пляні четвертої кляси. Суми, які завдяки скасуванні додаткових тягнень серійних вигр і зменшеної в четвертій клясі кількости стотисячних вигр з чотири на три, дозволили на ряд змін, які в певністю викличуть загальне признання у широких колах грачів.

На увагу заслуговує передовсім новий рід вигр — все ще говоримо про четверту клясу — кожна по сімдесятьпять тисяч золотих. Тих вигр буде чотири. Властикові чвертки припаде на чисто, коли взяти на увагу законне потручення з кожної із цих вигр, пятнацять тисяч золотих.

Збільшено кількість вигр по двацять тисяч з десять на пятнацять. Та зміна відповідає зовсім домаганням великої маси грачів, які все були прихильниками середніх вигр. Врадує їх також і та вістка, що постійних вигр у четвертій клясі буде не чотирнацять, а сімнацять, хоч і висоту їх зменшено з трицять на двацятьпять тисяч золотих.

Треба підкреслити також і те, що кількість найменших вигр тієї кляси (двісті золотих) збільшилася на 5391, тимсамим збільшились також вигляди на зворот коштів льосу за цілу Льотерію.

Як бачимо введені зміни до пляну четвертої кляси трицятьшестої Державної Льотерії є дальшим етапом на шляху можливих виглядів грачів, етапом, яким Ґенеральна Дирекція Державної Льотерії йде незмінно від ряду літ.

Як ми вже згадували, засаднича лінія, започаткувана у 26-ій Льотерії незмінена: так пригадуємо також і її. Підставою правної умови Ґенеральної Дирекції Державної Льотерії з грачем є приписи, які творять нерозривну цілість з урядовим пляном гри. Плян цей, видрукований у великій кількости примірників і кожний заінтересований може дістати задармо.

Кожна людина у справах загальних і у своїх особистих живе надією. Одною з її форм є нахил людини до гри. Завданням Держави є недопустити, щоб громадянин, коли хоче заспокоїти жадобу гри став жертвою скритих ошуканців, навпаки забезпечити йому можливе найкращі умови гри. Завдання це виконує Льотерія. Одначе Льотерія ніколи не була і не може бути добродійною установою. Тому цілком природно Держава накладає податок не тільки на вигру, але також на саму гру, подібно як оподатковує знаряддя першої потреби, а навіть приходи тяжкої праці рук.

Завданням Льотерії є, з увагою для вище поданих норм, забезпечити грачам можливе якнайбільші вигляди у грі. Одні з грачів рахують все на велику вигру, знов інші вдоволяються малою. Одначе оба роди цих грачів можна вдоволити тільки частинно. Щоб задовольнити перших уведено вже від 26-ої Льотерії вигру міліона золотих. Для других уже від 31-ої Льотерії знесено всі вигри понад 100.000 золотих, зате вже від 26-ої Льотерії значно збільшена кількість всіх менших вигр.

Зокрема поділено в нашій Льотерії льоси на 4 чвертки, щоб вдоволити одних і других. Хто бажає виграти міліон або 100.000, подбає про цілий льос, але кому вистачає 250.000 або 25.000, подбає про чвертку, а то і грає на неї до спілки.

Незалежно від вище сказаного, досліджуючи можливости скласти плян якнайдогідніший для грачів, Дирекція придумала оплату для нових грачів за льос до кляси II., III. і IV.

У висліді цих дослідів, уведено поворот льосів до колеса, хоч не збільшено цим доходів Державної Скарбниці ні коштів продажі, зате покращали вигляди грача.

При попередній системі, коли льоси не вертались до колеса, грач, коли виграв в одній з кляс крім останньої, хотів грати далі мусів подбати про льос з новим числом і як уже новий грач платив за льос стільки, скільки коштувала найнижча вигра попередньої кляси.

Крім того льосів не було менше як при теперішній системі гри, бо Дирекція мусіла все випускати льосів 15 до 20 проц. більше, як вдавалось продати до І. кляси, щоб грачі могли подбати про льоси до дальшої гри. Це їм правно прислуговує, бо частина вплати грачів за льоси І, II і III. кляси залишається на капітал виграних кляси IV-ої. Грач, що відпаде в часі цілої льотерії тратить на чисто. Поворот льосів до колеса усунув ту неправильність, не зменшуючи при тім виглядів грача, навпаки збільшує їх, бо без огляду на вигру грача, платить за цілий льос до найближчої кляси 40 золотих, а не 80, 120 чи навіть 160 золотих, як давніше. Грач вже автоматично має для себе в резерві льос до дальшої кляси і вже від 26-ої Льотерії загал грачів скористав на тім поверх 14.000.000 золотих.

Введені від 31-ої Льотерії 50-золотові вигри, дають нетто 40 золотих і є вони тим, чим були давніше найнижчі вигри у клясах І, II і III, ц. є ціну льосу до найближчої кляси. У клясі IV-ій знесено тепер 50-золотові вигри. Ґенеральна Дирекція вже нераз оголошувала ті пояснення і повторяє їх тепер, щоб переконати грачів яка є ціль Державної Льотерії і вигляди, як теж доказати, що Дирекція все підшукує якомога найкориснішу для грачів розвязку.

Користь грача є завсіди користю Льотерії.

о. О. ПРИСТАЙ. 51

В АМЕРИКАНСЬКОМУ ВАВИЛОНІ.

На Блек-бофалівському передмісті зголосився по війні до тамошнього священика, о. Жука, молодий хирлявий чоловік. Звався Щупак. Оповідав, що був при Українських Січових Стрільцях, а потім на еміграції у Йозефові в Чехословаччині. Звідтіля приїхав мабуть в 1921. році до Америки, де довший час скитався. Як недокінчений студент, прохав якогонебудь зайняття. Отець Жук, вислухавши оповідання про його тяжкі переживання і нужду, змилосердився над бідолахою, нагодував його, і поїхав з ним до своєї прилученої, Лакавани, щоб там спонукати парохіян до заснування церковної української школи. Люди дуже радо згодилися на проєкт пароха. Пана Щупака угостили і вишукали йому мешкання. Рішили платити йому за навчання в школі 80 долярів. Здавалося, що все буде гаразд: п. Щупак матиме хліб, а громада свою рідну школу. Але вже по трьох місяцях лакаванські українці прогнали свого вчителя. Мовляв, він ніколи не зачинав ані не кінчив з дітьми науки молитвою, ніколи не заспівав з ними церковної пісні й ніколи не згадував дітям про Бога й церкву.

Так як Щупак у Лакавані міг на посаді вчителя зробити велику послугу тамошнім землякам, чимало могли причинитися для добра Українського Народу інші молоді наші студенти, колиб не були духово віддужилися від нього своїм безбожницьким світоглядом. В Америці було багацько українських кольоній без священика, церкви й школи, що аж просилися, щоб ними заопікуватися і зорганізувати їх, але не було кому. Наші „поступовці“ не мали приступу до людей. Нарід ненавидів їх через те, що вони починали „просвічувати“ його, нападаючи передовсім в негідний спосіб на Бога й Церкву. А наші священики не то, щоб не любили їх, навпаки, часто милосердилися над ними, але виступали проти їх киринної роботи, проти суспільної клясової ненависти та проти розбивання парохій і взагалі національної єдности.

В 1914. році будував я нову величаву церкву в Сиракюзах і потребував до неї нової обстанови, тобто вівтаря, іконостасу, проповідниці, сповідальниці і т. д. Передовсім мусів бути готовий вівтар. Його мав зробити самоук-різьбар Міщанський. Це був сумлінний майстер і наш чоловік. До речі, я завжди давав роботу землякам, а не чужинцям.

В тім часі приїхав до моєї кухарки її стриєчний брат, Лев Весоловський, що досіль перебував у Ютиці у своєї рідної сестри. Вона служила там у багатих американців і утримувала тяжко запрацьованими грішми братчика Леонця, сподіваючись, що він незабаром знайде собі зайняття. Іще в Коломиї вчився Л. Весоловський столярства й різьбарства у фаховій промисловій школі. А в Америці міг легко дістати добре плачену працю у свому фаху. Як фаховий робітник мав тут доляра за годину. Леонцьо, як новик і необзнайомлений з американським способом праці, міг напевно заробити собі на день 7 долярів і 75 центів. Такої плати не мав у Галичині навіть найздібніший різьбар. Однак Леонцьо й не думав собі шукати роботи. Сестра годувала його даром та ще й гроші давала йому. Врешті їй самій було забагато. Вона цупко завязала свою, до половини випорожнену, мошонку. Братчик Леонцьо загнівався на неї і покинув Ютику. Прибувши до Сиракюз, загостив до своєї стриєчної сестри, що була в мене кухаркою. Пожалівся їй і виманьтичив перший раз десять долярів, на другий раз дістав від неї вже тільки пять. Кухарка хотіла позбутися тягару і звернулася до мене, щоб я попрохав майстра Міщанського, аби він приймив Леонця до роботи. Майстер сповнив моє прохання. Але щож, молодий різьбар вирізьбив за кілька днів такий „майстерний“ філярик до вівтаря, що годі було його показати людям. Філярик викинули до пивниці, а „різьбар“ Л. Весоловський висвятився згодом на православного священика...

Також інші „збігці зі шкіл“, що не хотіли працювати руками, висвячувалися на батюшків. А деякі йшли до ріжних релігійних сект на прічерів-проповідників і сектанством засівали незгоду між власними земляками. Ідейних одиниць між нашими студентами в Америці, що корисно працювалиб, було, на жаль, дуже мало.

26. АМЕРИКАНСЬКІ МОЖЛИВОСТІ.

Мудра це річ добре думати, мудріша — добре плянувати, але наймудріша — добре робити

Перська приповідка.

Америка давала кожному охочому до праці велику нагоду добитись ліпшої долі. Чимало лемківських переселенців, завдяки своїй витривалій і сумлінній праці та ощадности, доробилось за кілька або кільканацять років гарних маєтків. Мали по два, три і більше домів, великі будівельні площі в місті і кількадесять тисяч готівки в банках.

Молодим второпним людям треба було тільки метнутись і пильно попрацювати, а моглиб себе добре забезпечити. Американці так розумно, зручно й доцільно зорганізували й пристособили до практичного життя своє середнє, фахове і високе шкільництво, що незаможня молодь могла в день заробляти собі на проживок по фабриках, ресторанах, канцеляріях, а вечорами ходити на виклади й студіювати інжинірію, медицину, право, фармацевтику, комерцію, фільософію і взагалі все, до чого мала нахил.

(Далі буде).

ПРЕМІЄР СКЛАДКОВСЬКИЙ ПРО ПОДІЇ В МИСЛЕНІЦАХ.

На кінцевому засіданні сойму в пятницю 26. червня відчитали інтерпеляцію пос. Хилі у справі збройного нападу в Мисленіцах. Інтерпелянт зазначує, що інж. Добошинський, що був провідником того нічного нападу, вів учасників під загрозою, що застрілить кожного, хто його не послухає. Далі питається інтерпелянт, що уряд думає вчинити, щоб зробити кінець деструктивній діяльности Стронніцтва Народового в усій державі.

На інтерпеляцію відповів прем. Складковський. Він сказав, що покищо не може дати докладного звіту про справу, бо ще йде слідство й поліція є в погоні за останками ватаги в мисленіцьких лісах. Знасилувано право та право нічного відпочинку. На жаль, провідник цієї ватаги не робив цього для хліба та з нужди, а є це провідник Стронніцтва Народового у Краківщині, інжинір, людина освічена. Пос. Хиля питається, що думаю робити? Чи маю укріплювати староство та поліційні станиці, чи окружати кільчастим дротом спокійні міста та села? Не буду того робити, бо хочу, щоби двері до староства та поліц. станиць були все відчинені. Треба змобілізувати громадську думку проти таких виступів, тоді таке не повториться. Тому звертаюся за помічю до сойму. Годі ждати на суд, аж зробить щось у цій справі. Хочу сягнути до джерела лиха, одначе не буду переслідувати задурманених сільських парубків, а сягатиму до впливових членів Стронніцтва Народового. Ще нині двох визначніших членів Стронніцтва Народового з Кракова відставлять до Берези Картуської.

Після промови премієра Складковського маршал замкнув засідання.

ІТАЛІЙСЬКО-НІМЕЦЬКА УМОВА НА 10 ЛІТ.

БЕРЛІН, 26. 6. ПАТ. Нині підписали летунську італійсько-німецьку умову, що передбачує організацію летунських шляхів між Італією і Німеччиною. Умова обовязує 10 літ.

НАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВОЄННОГО ПРОМИСЛУ У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 26. 6. ПАТ. Рада міністрів постановила предложити до підпису през Лєбрена проєкт закону про націоналізацію продукції воєнного матеріялу.

НОВИНКИ.

— **Пригадуємо, що Загальні Збори** Товариства українсько-руських правників у Львові в понеділок 29. ц. м. 18-а год. у комнатах „Бесіди“. 2217

— **Засідання Комісії національної економіки, соціольоґії й статистики при Історичній Секції Н. Т. Ш.** відбудеться в понеділок дня 29. червня в год. 7-ій в бібліотеці Н. Т. Ш: Реферат д-ра І. Витановича: „Матеріяли до життя й праці укр. статистико-економіста О. Русова“.

— **Новий том бібліотеки „Діла“,** повість Бальзака „Чародійна шкіра“ дістануть передплатники цієї бібліотеки імовірно разом з оцим числом нашого часопису. При цій нагоді повідомляємо наших читачів, що як найближчі два томи нашої бібліотеки появиться нова повість нашої славної письменниці Ольги Кобилянської „Апостол Черні“ (у двох томах). Повість ця вже друкується. Буде вона водночас ювилейним даруньком від нашої письменниці для наших читачів у 50-ліття її літературної праці

ВІДГУКИ ДНЯ.

Комісія-матка.

Не люблю комісій-маток, хоч вони конечні як матка вулию: зносять ячка, з яких вилягаються члени надзірних рад ті команданти звичайних бджіл-робітниць і трутнів. (Ці останні багато потрібніші в улию, як у товариствах!).

Буваю на ріжних зборах від літ і від літ бачу комісії-матки, а на одних, де матки не було, сповняв навіть функцію скрутатора, що принесло мені на деякий час звучний і поважний титул: пан скрутатор. Буваю, як кажу, на зборах і всюди комісії-матки однаково виглядають. Це старші громадяни (-ки), вибрані загальними зборами, хоч намічені ким іншим, у числі пять, шість до десять. Вони укладають листу ради, хоч вона вже давно уложена і приходять перед загальні збори зі списком кандидатів — хоч вони вже де факто вибрані.

Голова комісії-матки виходить на сцену, естраду, чи середину і — капльнувши (традиція!) говорить:

— Комісія-матка по нараді рішила запропонувати до . . . таких членів:

Знову кашель і низка імен.

Часом є акламація, часом одноголосність, а деколи вискакує хтось із власною листою, але рідко коли з власним успіхом. Буває, що комісія-матка не може погодитися. Це не відноситься до більшого числа кандидатів, а звичайно до одного: до так званого „пункту амбіції“. Часть матки є за — часть проти і тоді пункт амбіції приходить під голосування загальних зборів і звичайно... перепадає.

Тоді буває на зборах трохи гамірно, так, як при ухвалюванні буджету, чи напрямних ліній.

Але після вибору, словна енергія загальнозбірників помітно опадає і тоді проходить багато розумних постанов.

Комісія-матка, знісши ячка, зовсім завмирає, бо на другий рік буде вже нова, хоч може й зовсім подібна до небіжки.

Так діється на всіх загальних зборах, у цілій нашій країні.

А все таки нема правила без вийнятків. Саме як пишу ці стрічки, діється такий виймок. Відбуває збори одна наша установа, що має дивовижну матку. Вона пять-шість разів більша від нормальної і тому пять-шість разів більше гуде, довше гуде, ячок складе може й менше.

Коли я питався, чому вона так — ніхто не вмів мені цього пояснити.

— Чому аж 48 членів?

— Бо бачите..

— Чому вона так довго радить? Кажуть, що два дні?

— Бо бачите...

І нічого я таки не побачив.

Хіба по загальних зборах, але люди твердять, що й то буде тяжко..

Галактіон Чіпка.

— **З Українського Вільного Університету.** Дня 10. червня ц. р. вибрано ректором Українського Вільного Університету в Празі на 1936-37 шкільний рік шостий раз проф. д-ра Ол. Колессу. До складу сенату університету вибрані: ректор проф. д-р Ол. Колесса; проректор проф. С. Шелухин; декан фільософічного факультету проф. Ф. Слюсаренко; продекан проф. В. Щербаківський; декан факультету права і суспільних наук проф. А. Андрієвський; продекан проф. Л. Білецький.

— **Адміністрація „Тризуба“** в Парижі подає до відома своїх передплатників, що тижневик не виходить з причини страйку робітників друкарів, які заняли дрикарню, та що чергове число з тієї причини вийти своєчасно не може.

— **Нові костели у Львові.** На засіданні львівського маґістрату 25. ц. м. рішено подарувати чинові оо. Місіонарів у Львові на будову парохіяльного костела при вул. Дверницького і Снопківській міську площу вартости коло 88 тисяч зол. з тим, що оо. Місіонарі приступлять до будови костела впродовж двох літ і викінчать її до 5 літ. Остаточне рішення западе після предложення шкіцових плянів. Крім того заноситься на будову костела на Богданівці.

— **Черемош виляв.** Наслідком зливних дощів у Карпатах прибула вода в Черемоші на півтора метра понад нормальний стан. Дорога з Кут до Розтік знайшлася під водою, наслідком чого комунікація на цьому відтинку перервана. Стан Черемошу в Кутах піднісся на 1.32 м. понад нормальний стан.

— **Учительські курси.** В Надвірній і Дорі відбудуться в днях 6—18. липня учительські курси, зорганізовані шкільною владою.

— **Ще одно літнище на українській етнографічній території.** Знаходиться воно в с. Домачево, пов. Володава на Підляші. Літнище має дуже гарне положення, численні гарні віллі, великий сосновий ліс, річку і лежить біля залізничого шляху Холм—Бересть. На шляху вже стоять вагони літників залізничників. Це літнище зібрало цього року багато лікуванців знад Висли, з Холму і т. д.

— **За участь у крівавих заворушеннях у Львові.** Ярослава Мартиняка з Керниці пов. Городок Яг. та Петра Деруца з Товщева пов. Львів за демолювання крамниць на Бернардинській площі та обкидування поліції камінням суд засудив по два роки вязниці, Станислава Дороту, Марію Дороту й І. Вітошинську за крадіж конфекційних річей з розбитої крамниці, по 6 місяців вязниці та гривну по 10 зол. Петро Журавський, родом із Дідухів, дістав три роки вязниці за те, що ворчиком здемолював ресторан Тененбавма при вул. Городецькій ч. 38, чим спричинив шкоди на 1.000 зол., дівчина Рузя Гелер, бувша кушнірка зі Жовкви, тепер наймичка, дістала 6 місяців вязниці за те, що кидала камінням на поліцію. Юраськова Мирона, самоходового техніка, поліція придержала, як ішов із своєю жінкою, що несла обуву з ограбленої крамниці „Баті“. Юраськів боронився тим, що його жінка умово хора. Його увільнили, а жінку засудили на тиждень арешту з попиненням.

— **Буря над Покуттям.** Над цілим надвірнянським і косівським повітом перейшла 23. ц. м. знову сильна громовиця з градом і зливою. В багатьох місцевостях від бурі та зливи потерпіли засіви й огородовина. В Космачі грім убив господаря Михайлова, а в Пасічній грім ударив у хату Миколи Пилипяка і поразив тяжко його жінку. Троє дітей, що сховалося за печею, врятувалося.

— **Сіоністичний діяч дефравдантом.** З наказу прокуратури у Львові арештовано еміґраційного референта організації сіоністів, м-ра Давида Бойка, що здефравдував к. 60.000 зол.

— **Львівська хроніка.** З хати Михайла Герасимова при вул. Полтвяній 49 злодії вкрали ґардеробу вартости 60 зол., з хати Антонини Мицько годинник „Цима“ й нашийник вартости 150 зол., а в Реґіни Подберезец при вул. Глибокій 4 тренчкот, черевики, срібні ліхтарі, вартости 200 зол. — На вул. Галицькій на адвоката Ад. Вольфельда наїхав мотоцикліст із Лодзі Зб. Турський та потовк його тяжко.

— **Арештування адвоката.** У звязку з доходженнями, веденими у справі банкроцтва „Феніксу“, арештовано львівського адвоката д-ра Йосифа Равха, якого відставлено до слідчої вязниці у Варшаві. Він був синдиком „Феніксу“ на Сх. Галичину.

— **Ріжні вістки.** На одній полонині в Тиролі ударив грім в череду овець, зложену з 500 штук і вбив 72 штуки. — Біля Шербурґа зударилися на висоті 200 метрів два гидропляни, причому згинуло 5 осіб.

ДИВОГЛЯДИ.

ЧОЛОВІК У РОЛІ СОБАКИ.

Мешканця Філядельфії містера Коттона покусала на вулиці собака. Його відвезли до шпиталю і ствердили, що собака була скажена. Йому пояснили його недугу і попередили, що небавком ствердить на собі прояви сказу. Коттон попрохав, щоб дали йому перо і папір. Гадали, що він хоче списати свій заповіт. „Ні, я хочу, заки я ще нормальний, списати собі прізвища тих осіб, яких маю намір віддавна покусати!“

РУХАНКА ДЛЯ МАЛП.

У льондонськім звіринці родяться малпи. Малпи звикли до теплого клімату. Льондон відомий своїми мряками і дощами. Англійці часто занепадають від такої негоди на легені. Малпи теж. І вмирають. Що робити? Молодих малп починають учити руханки, щоб загартувати їх здоровля. Встає малпа вранці і хоче поскакати собі, як її предки. Не вільно: мусить вправляти систематично цілу годину під доглядом учителів.

Дописи.

ТРЕНТОН Н. ДЖ.

Свято в честь Митрополита Андрія Шептицького. Дня 26. квітня відбувся у нас святочний обід для вшанування діяльности Митрополита Шептицького заходами від 149 „Провидіння“. Свято отворив промовою предсідник Андрій Похила, вказуючи на значіння свята. На тоастместра покликав гром. Фелікса Калужняка, а зараз після того ввійшли на галю діти під проводом пані Теклі Івашків з гарною китицею квітів і короваєм, на котрім виднів напис золотими буквами в честь Митрополита. По обох боках напису були прапори: американський та український. Програму виповнили: промова про значіння Митрополита гром. Павла Стадника, та гром. Петра Черкаса, відтак пані Квасній, Каня і ін. При фортепіяні попісувалася молоденька піяністка Иосифина Сеньків. Після того пішла збірка на будову шпиталю ім. Митрополита Шептицького у Львові. Збірка принесла 23.25 дол., а за ювилейні відзнаки прийшло 1.70 дол.

ТОВСТЕЧЧИНА.

Господарські справи. Дня 21. червня відбулися звичайні загальні збори філії „С. Г.“ в Товстім. Філія обєднує 22 кружки з 966 членами. Заходом філії відбувся від 4—20. березня ц. р. сільсько-господарський курс, який скінчило 26 молодих хлопців. На курсі викладали фахові сили, як інж. В. Кушей, дир. Е. Голотюк, Роман Коцик, Р. Зазуляк, П. Скалецький, д-р Семчишин і о. А. Навольський. Філія не має власного агронома і це значно гальмує всю роботу. Але є надія, що ця справа буде незабаром якслід полагоджена, а районові молочарні зобовязалися допомогти філії в тій справі. Головою вибрано знову дир. П. С. К. Е. Голотюка, заст. голови о. А. Навольського.

В селі Рожанівка досі селяни збирали збіжа і пашу за 10-ий сніп, тепер новий дідич, жид, захотів обнизити зарібки на 20 проц. в той спосіб, що дає 12 копицю. Тим викликав сильне розярення селян і ніхто не хоче косити за 12 копицю. Власник старається спровадити страйколомів та змусити селян до праці. Слід зазначити, що косар конюшини за 10 копицю заробляє денно не більше як 1 зол. на своїх харчах, за 16 годин дуже тяжкої праці.

В поспішному темпі переводиться тепер клясифікація ґрунтів. Виглядає вона на фарсу. Зправила усі ґрунти у наших селян підносять до вищої кляси. Ніяких завваг власників ґрунтів клясифікатор навіть не хоче слухати. До повітової клясифікаційної комісії, яка мала би полагоджувати відклики власників, покривджених клясифікатором, належав з українців одинокий п. Р. Коцик з Хмелеви, вибраний повітовою радою. Якимсь таємничим способом його усунено і в той спосіб у повітовій клясифікаційній комісії нема ніодного українця, бо навіть представника філії „Сільського Господаря“ не допущено. Доходить до таких курйозів, що дідич і селянин мають поле в межу, але поміщика закваліфіковано до IV., а селянське до II. кляси. Чи буде держава користь з такого несправедливого і тенденційного ведення клясифікації, велике питання. Закон каже, що ціллю клясифікації є справедливий вимір податків, одначе тут виходить, що про справедливість у самій основі нарушено, коли від праць у комісіях виключається власників ґрунтів лише за те, що вони української народности. Ціла клясифікація залежить від клясифікатора, людини, що на якости ґрунтів дуже мало розуміється і кермується тим, що перше питає, кому дане поле належить.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

PRZEGLĄD POLSKO-WĘGIERSKI, organ Towarzystwa Polsko-Węgierskiego im. Stefana Batorego w Warszawie. Warszawa, maj 1936. R. I., № 1.

ZIEMIA CZERWIEŃSKA, organ Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego we Lwowie. Rocznik II., zeszyt 1. Lwów, 1936. Str. 160, 8°.

WIADOMOŚCI ROLNICZE. Lwów, 14 i 21 czerwca 1936. R. III. № 23—24.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ Gminy król. stoł. m. Lwowa. Lwów, dnia 1. i 15. czerwca 1936 r. R. V. № 11, 12.

RYCERZYK NIEPOKALANEJ. Niepokalanów, lipiec 1936. R. IV. № 7.

ORIENS, dwumiesięcznik, poświęcony sprawom religijnym Wschodu. R. IV., z. 3, za maj—czerwiec 1936.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Укр. Нар. Театр ім. І. Тобілевича.
Надвірна:
27. VI. Циганський барон.
28. VI. Німа теща.
Делятин:
29. VI. Дівча з Маслосоюзу.
30. VI. Лев з Абісинії.
1. VII. Інваліди.
2. VII. Циганський барон.
3. VII. Німа теща.

Український Мол. Театр. „Заграва“ під арт. пров. В. Блавацького.
Бурштин.
27. VI. „Марюс“.
28. VI. „Голгота“.
29. VI. „Ой не ходи Грицю (нова постановка).
З Бурштина театр вступить до Галича і Єзуполя.

Великий Театр:

Субота, 27. VI. год. 8. веч. Аб. 19. Виступ Софії Чаплінської „Гарна історія“.
Неділя, 28. VI. год. 3.30 поп. Аб. 19. Ціни нормальні. Виступ Софії Чаплінської „Гарна історія“; год. 8. веч. Аб. 20. „На Личакові“.
Понеділок, 29. VI. год. 3.30 поп. Аб. 20. Ціни нормальні „На Личакові“; год. 8. веч Аб. 19. Виступ Софії Чаплінської „Гарна історія“.

Театр Ріжнородностей:

Нечинний.

Кіна.

АПОЛЬО: „В погоні за щастям“.
АТЛЯНТИК: „Д-р Ікс“.
ВАНДА: 1) Вередлива Марієта“, 2 „20 літ в Сінг-Сінг“.
ГРАЖИНА: „Додик на фронті“, „Марнотравний син“.
КАСІНО: „У тіні гільйотини“.
КОПЕРНИК: „Роберта“.
МАРУСЕНЬКА: „Любчик власної жінки“.
МІРАЖ: „Бабуня“, „Вибухова бльондинка“.
МУЗА: 1) „Бригада відважних“, 2) „Мужчини волюють мужаток“.
ПАКС: Нечинне.
ПАЛЯС: „Ґрунт то форса“.
ПАН: „Чотирьох і пів мушкетерів“.
РАЙ: „Фраскіта“ оперетка.
СВІТ: „Фраскіта“ оперетка.
СТИЛЕВЕ: „Таємнича дама“ і ревія.
ТОН: „Зацькована“ з Сільв. Сідней.
УТІХА: „Авев“ і ревія.
ХИМЕРА: „Без прізвища“.

Фотоплястікон.

(пл. Марійська 5.)

Єгипет.

Закордонне радіо.

Субота, 27. червня 1936.

Відень (506,8) 15.35 Концерт хору, 19.30 Розр. концерт, Арамеско тенор, 22.35 Реґерові пісні відсп. Еріка Рокита, **Брно** (325,4) 18.15 Концерт діточого хору, 21.15 Мандрівка по Болгарії, вес. радіофільма, **Прага** (470,2) 16.50 Форт. ресітааь, 20.45 Концерт „Муз. розривки“, **Париж** (1648) 11.00 Легка музика, 15.00 Для дітей, 20.00 Спів. ресітааь Жанни Латіно, 20.45 „Сальоме“ траг. Вайльда, муз. Марьота, **Білгород** (437,3) 20.30 Нар. пісні, **Берлін** (356,7) 6.20 Форт. музика, 14.15 Весела подорож. орх., **Кенігсвустергавзен** (1571) 12.00 Концерт, 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Нар. танки й пісні **Мінхен** (450,4) 11.00 Музика для села 15.15 Клявесинові твори Баха, 19.40 Німецькі танки Бетовена, **Будапешт** (549,5) 17.00 Сальон. музика, 20.00 Від Офенбаха до Абрагама, **Міляно** (368,6) 11.30 Тріо, 17.15 Популярна музика, 20.35 „Ле Астуціе ді Бертольдо“ оп. Ферарі Трекапе, **Рим** (420,8) 13.15 Легка музика, 21.45 Всячина, Танкова музика.

Неділя, 28. червня 1936.

Відень (506,8) 11.45 Симф. концерт, 15.40 Брамсів квартет, 17.20 Китиця вальсів, 18.25 „Нірнберські співці“ оп. Вагнера, **Братислава** (298,8) 17.15 Слов. нар. пісні, **Кошиці** (255,1) 18.00 Словно-муз. авд. для Закарпаття, **Прага** (470,2) 8.30 Соната Габи на скр. і форт, 9.30 Сальон. квартет, 12.25 Легка музика, 19.05 Концерт орх., 19.50 „Князь Марко“ югосл. пісні й рецитації, 22.45 Сальон. музика, **Париж** (8164) 11.00, 13.00, 17.30 Легка музика, 19.30 Спів, 20.45 „Ля Гльоар“ песа Ростанда, **Білгород** (437,3) 16.00 Легка музика, 19.20 Нар. пісні, 20.00 Оп. музика, **Берлін** (356,7) 10.30 Хор, 16.00 Весела програма, 20.00 Нова нім. розр. музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 9.00 Безжурний поранок, 11.30 Тріо, 18.30 Мельодія і ритм, орх. **Мінхен** (405,4) 9.50 Скандинавська музика, **Будапешт** (549.5) 12.30 Концерт оп. орх., 15.50 Сальон. муз., 17.00 Мадярські нар. пісні в супр. циг. орх., 19.10 Форт. ресітааь, **Міляно** (368,6) 17.00 Орх. концерт, 20.35 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 13.10 Камер. музика, 20.45 „Єнуфа“ оп. Яначека.

Львівське радіо.

Субота, 27. червня 1936.

6.30, 7.40 Ранішня авдиція, 7.30 Програма, 7.35 Трохи інформацій, 8.10 Для новобранців, 11,57 Сигнал часу, 12.03 Легка музика, орх., 12.50 Домашнє господарство, 12.55 „Блудне коло“ фейл. Раорта, 13.05 Полудневий денник, 14.30 Концерт орх., 15.30 Господарські вістки, 15,45 Авд. для дітей про моря, 16.05 Концерт солістів, форт., скр., 16.50 Блискавкова подорож на „Бурі“, 17.05 Новини з ґр. пл., 17.43 Окраїнне містечко, 18.00 Сільва рерум, 18.05 Пісоньки й оп. арії в вик. Евг. Ласовської, в супр. форт., 18.25 Актуальний фейлетон, 18.35 Програма на завтра, 18.40 Рекламовий концерт, 18.50 Репортаж із пристані воєн. маринарки на Оксивії, 19.05 Концерт сальон. квартету, 19.30 Оп. фрагменти, симф. орх., Будзішевська сопр., Добош тенор, 20.15 Злет польських співаків зі закордону, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Промова контрадмірала Свірського з наг. Свята моря, 21.00 Музична мозаїка, 21.30 Пустинник X . століття, Жарт, 22.00, 22.05 Спортові вістки, 22.15 Танкова музика; у перерві в год. 22.55 Останні вістки, 23.05 Юрандів хор співає пісоньки, 23.30 Закінчення авдицій.

Неділя, 28. червня 1936.

8.00 Ранішня авриція, 8.55 Програма, 9.00 Симфонія і пісня, ґр. пл., 9.50 Полева Служба Божа з пл. марш. Пілсудського (підчас і після богослуження співає Я. Кепура), 11.45 Фейл.: Оборона графіки, 12.05 Муз. поранок, камер. орх., солісти; у перерві ок. год. 13.15 „Серед океанів“, 14.30 Хлібороб в обороні держави; Музика з ґр. пл.; У лісі й тартаку, 15.00 Легка музика з ґр. пл., 15.20 Реклям. концерт, 15.30 Для розривки, ґр. пл., 16.30 Трансм. зі школи підхорунжих у Володимирі Вол., 17.00 Пісні про море у вик. муж. хору й музика з ґр. пл., 17.45 Театр Уяви: „На морських окопах Польщі“, 18.30 Репортаж зі зїзду кашубів, 18.40 Розр. концерт, орх., солісти, 20.25 Поетичні новини, 20.40 Політичний огляд, 20.50 Вечірній денник, 21.00 На веселій львівській хвилі, 21.30 Віольончелевий ресітааь у супр. форт., 22.00, 22.05, 22.06 Спортові вістки, 22.20 Танкова музика в вик. орх.; у перерві в год. 22.50 Останні вістки, 23.00 Танкова музика з ґр. пл., 23.30 Закінчення авдицій.

БІРЖА.

Варшава (ПАТ)

Гроші.

Купно — продаж: Бельґи бельґ. 89·98—89.55, Доляри американські 5.32 — 5.29, Доляри канадійські 5·30 — 5.26, Фльорени голянд. 360.12 — 358.40, Франки фр. 35.08 — 34.92, Франки шв. 173.14 — 172.30, Фунти анґл. 26.76 — 26.60, Ґульдени данціґські 100.20 — 99.80, Корони чеські 19.90—19.50, Корони данські 119.44, 118.60, Корони норв. 134.82—133.60, Кор. шв. 138.03—137.05, Ліри італ. 35—33, Марки фінл. 11.80—11.60, Марки нім. 137 — 132. Песети еспан. 63.00—61.50, Шил. австр. 99 — 98, Марки нім. срібні 145—140.

Акції.

Банк Польський 101, 100, Цукор 27.75, 27, 27.50, Лільпоп 11.27, 13.25, 13.15. Но-блін 51 50, Стараховичі 34.

Папери.

3 прц. інвестиційна 1. 67, 2. 68 серії 78, конверсійна 52—51, 5 прц. пов. зал. 51, пов. прем. дол. 50.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 26-го червня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кґ. масла десерового бльок. без опакування . . . . . . 1.95 зол.
1 кґ. масла десер. бочкового включно з бочк. опакуванням 2.00 „
1 кґ. масла експорт. включно з експортовим опакуванням дає зачет . . . . 2.00 „
1 л. молока . . . . 0·13 „
1 к. яєць . . . . 2.60 „

Тенденція на масло і на яйця сильна, на молоко вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 26. VI. ц. р. платив своїм доставцям за 1 кґ. живої птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індики, індички I. кл. 1.00 зол.
Качки товщеві I. кл., ваги щойно від 1.80 кґ. вгору 0.90 „
Курки молоді без остріґ I. кл. 1.00 „
Курята I. кл. щойно від 0.80 кґ. вгору 1.10 „

Приймає птицю тільки першої кляси. Гірших сортів рішуче не приймаємо.

Ціни денні: тенденція на курята знижкова, на індики, качки, курки хвилево вдержана.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.